

De ce nu este necesară modificarea punctului 10 din Rezoluția Sinaxei mărturisitorilor nepomenitori de la Botoșani, din iunie 2017

În urma formulării de către părintele Claudiu Buză a unui punct de vedere cu privire la punctul 10 al Rezoluției de la Botoșani, din 18 iunie 2017, semnată și asumată de părinții prezenți la acea sinaxă, prin care solicită modificarea acestuia, pentru a nu da impresia că mișcarea noastră a fost în schismă încă de atunci, îmi îngădui să ofer un răspuns teologic, pe considerentul că numai o persoană care cunoaște toate aspectele acestei lupte și care a participat activ la toate inițiativele și luptele care s-au dus atunci poate oferi cea mai pertinentă explicație la obiecția ridicată de către acești părinți, care reia, după cum vom vedea, obiecția identică a altor părinți.

Textul supus dezbaterii este punctul 10 din Rezoluția de la Botoșani, adoptată în cea mai importantă luare de poziție contra ecumenismului, Sinaxa de la Botoșani, din 18 iunie 2017, eveniment în care s-a condamnat ecumenismul ca erezie, s-a cerut ieșirea Bisericii noastre din toate organizațiile ecumeniste, s-a condamnat, pentru a doua oară în istoria Bisericii noastre, masoneria, s-a arătat că respingem cu toată puterea ideea că am fi schismatici și că ne-am despărți de Biserica noastră strămoșească. Iată textul punctului 10 din acel document de referință:

Respingem cu tărie acuzația că, prin întreruperea pomenirii ierarhilor părtăși ai ecumenismului și ai adunării din Creta, am comis un act schismatic sau o revoltă contra arhierilor Bisericii noastre. Suntem în comuniune cu Bisericile locale și cu episcopii care resping public ecumenismul și adunarea din Creta, cu preoții și credincioșii acestora, precum și cu preoții și credincioșii care au întrerupt comuniunea cu episcopii care le acceptă, rămânem în Biserica Ortodoxă Universală, în cadrul Bisericii Ortodoxe Române, neavând intenția de

a ne separa de ea, de a adera la organizații eretice sau schismatice, de a intra sub ascultarea altor episcopi decât cei ai locului.

Pentru a înțelege corect conținutul punctului 10 al Rezoluției Botoșani I trebuie cunoscute mai întâi anumite aspecte istorice și teologice ale momentului, pe care le voi detalia în continuare.

Despărțirea de schisma monahului grec Sava Lavriotul

La data de 4 aprilie 2017, la Oreokastro, lângă Salonic, a avut loc o sinaxă a nepomenitorilor greci, la care am fost și noi invitați, eu fiind delegat reprezentantul nepomenitorilor români, însărcinat cu prezentarea unei omilii în care să arăt lupta din acel moment a românilor împotriva ereziei.

Sinaxa s-a desfășurat pe fundalul unor serioase neînțelegeri între monahul Sava și profesorul protopresbiter Teodor Zisis, monahul Sava susținând cu putere ideea unei ruperi radicale de toți cei ce nu au întrerupt pomenirea până la acel moment, în timp ce profesorul Zisis sugera o abordare mai elastică a problemei, în sensul unei iconomii în duhul canonului 3 al Sfântului Atanasie al Alexandriei.

În ziua sinaxei, am făcut o vizită profesorului Zisis, la sediul publicației *Theodromia* din Salonic, unde acesta și-a expus punctul de vedere, pe care l-am filmat și l-am prezentat apoi delegației române la Oreokastro, din care făceau parte, printre alții, defunctul părinte Antim Gâdioi, părintele Ieronim Cosma și alți părinți și mireni.

După vizionarea filmului, am recomandat delegației române să nu participe la sinaxă și să îi lase pe greci să își rezolve singuri problemele. Continuu să cred și astăzi că acela era cel mai corect lucru de făcut în acea situație.

Cum era corect, i s-a cerut părerea și monahului Sava, care a reușit să îi convingă pe cei prezenți că nici pe departe nu dorește o astfel de poziție, că este ortodox etc. Ca urmare a discuției cu monahul grec, majoritatea delegației române a

acceptat să participe la această sinaxă, prin urmare am participat și eu.

După sinaxa propriu-zisă, monahul Sava a făcut o călătorie la Bănceni, pentru a-l informa și pe episcopul Longhin despre ce s-a întâmplat la Oreokastro și a-i cere opinia. Cu acea ocazie, *monahul Sava ne-a spus, într-o discuție privată, că trebuie să întrerupem legătura cu toți cei care încă nu au luat atitudine față de Creta, inclusiv cu Biserici autocefale care nu au fost acolo sau cu episcopi ortodocși precum episcopul Longhin.*

În acel moment, am înțeles că la Oreokastro am fost păcăliți și că, de fapt, monahul Sava intenționează să își ducă acest plan până la capăt. Cum monahul ne-a invitat, pe parcursul unei conferințe desfășurate la București, spre sfârșitul lunii aprilie, să facem și noi o sinaxă de genul celei de la Oreokastro, am înțeles că *acea conferință este ocazia în care noi putem să îi spunem deschis monahului Sava și alor săi că nu agreăm direcția în care merge, ci că dorim să rămânem în comuniune cu toți cei ce au făcut un minim efort pentru a lupta contra ereziei.*

Prin urmare, *punctul 10 al rezoluției nu a fost conceput ca o afirmație negativă, exclusivă, a comuniunii noastre cu restul Bisericii, ci dimpotrivă, ca una pozitivă, inclusivă, adică prin acel punct nu am dorit să ne îngrădim de restul Bisericii strămoșești, lucru ce reiese din ultima parte a tezei a doua a punctului, în care spunem clar că suntem parte a Bisericii Ortodoxe Române, ci să ne deschidem către toți cei care luptă într-o formă sau alta contra ereziei ecumeniste și pe care monahul Sava începuse să îi considere egalmente eretici ca și sinodalii din Creta, instigând și unii nepomenitori de la noi să aibă astfel de poziție.*

În acest context trebuie înțeles punctul 10 adoptat de către cei ce au participat la acea sinaxă și care cunosc detaliile acestei lupte. *Punctul 10 l-a înfuriat la culme pe Sava Lavriotul, care, imediat după aceea, a pornit o luptă aprigă contra oricărei forme de iconomie față de cei ce nu au întrerupt pomenirea, conducând la o ruptură între ortodocșii nepomenitori echilibrați și cei extremiști.*

Cine citește punctul 10 cu obiectivitate, cu onestitate și cu știința detaliilor expuse mai sus, va înțelege din el că noi, nepomenitorii echilibrați români, am refuzat să acceptăm că nu mai există nimeni în lume care să fi rămas ortodox și că toți sunt complici ereziei, nu că am fi negat comuniunea cu restul ortodocșilor români.

După ce am arătat importanța punctului 10 în contextul luptei noastre pentru a evita schisma în care a căzut ulterior monahul Sava, se cuvine să adăugăm și faptul că, în contextul în care s-a desfășurat conferința și în cel creat de Patriarhie față de mișcarea de nepomenire, afirmarea necondiționată a unei comuniuni liturgice cu cei ce au rămas în pomenire era și neadecvată, și nerealistă.

Din ce am explicat la primul punct, se poate vedea că *comuniunea despre care am vorbit în acel punct al rezoluției de la Botoșani este mai degrabă una de mărturisire decât una liturgică*, deoarece țintea să îi atragă atenție monahului Sava că nu toți episcopii și Bisericele sunt eretici și căzuți. Or, sub aspectul comuniunii de mărturisire, la acel moment, în Biserica Ortodoxă Română nu mai exista nimeni, în afara mișcării de nepomenire și a câtorva preoți care simpatizau cu ea, care să fie public contra sinodului din Creta și a ecumenismului în general, iar în zilele noastre sunt foarte puțini, și, dacă au curajul să aibă contact cu noi, îi primim fără probleme în comuniune.

Afirmarea unei comuniuni liturgice cu cei din bisericile care nu au întrerupt pomenirea era la acel moment, pe de o parte, nerealistă, pe de alta, comporta riscul inducerii unei grave stări de confuzie în rândul celor care abia întrerupseseră pomenirea și care încă nu înțelegeau toate aspectele teologice ale acesteia. Că este așa ne demonstrează faptul că, la câteva luni după acea sinaxă, a izbucnit celebrul scandal al „părtășiei la erezie”, soldat cu ruperea unei părți a nepomenitorilor, care nu au înțeles nici până astăzi care e raportul corect între nepomenitori și pomenitori. *Dacă nu au înțeles nici până astăzi acest lucru, după șapte ani, cum ar fi înțeles acest lucru în 2017?* Cred părinții care au formulat această cerere că inițiativa mai nouă de a ține o „sinaxă a împăcării”, promovată pe diverse căi, cu unii dintre acești părinți ar fi viabilă, în condițiile în care aceștia au afirmat la unison în 2021 că se separă deschis de oricine din Biserica noastră care nu a întrerupt pomenirea?[1]

Pe de altă parte, o astfel de afirmație atunci ar fi fost neadecvată și nerealistă și din cauza stării de lucruri instaurate de către Patriarhie în urma întreruperii pomenirii. Reamintesc că *majoritatea participanților la această sinaxă erau deja caterisiți de către Patriarhie pentru întreruperea pomenirii, preoții ceilalți din*

Patriarhie erau deja îndoctrinați că cei ce au întrerupt pomenirea sunt „schismatici”, deci nu poate exista comuniune de niciun fel cu ei. La noi nu a existat o situație de normalitate, cum există în Grecia sau în Republica Moldova, unde preoții nepomenitori pot sluji liniștiți cu cei pomenitori, dacă își doresc, fără ca acest lucru să atragă din partea cuiva vreo sancțiune.

Din acest motiv, ținând seama de context, la acel nivel al luptei, s-a realizat, prin punctul 10, în primul rând o informare a întregii Biserici că noi refuzăm să ne considerăm în afara Bisericii Ortodoxe, că suntem membri ai acesteia și că nu suntem schismatici. Cred că *acest lucru este suficient pentru istoria invocată de cei acești părinți pentru a înțelege că noi nu am întrerupt niciodată comuniunea cu ceilalți ortodocși din Biserică, ci că ei au întrerupt practic comuniunea cu noi și cu adevărul de credință pe care îl purtăm*, de vreme ce noi ne afirmăm în continuare ca membri ai Bisericii, în condițiile în care ei s-au grăbit să ne ia acest privilegiu, dobândit la naștere prin Sfântul Botez.

Procesul dinamic al afirmării comuniunii bisericești

Dacă considerațiile de mai sus nu sunt suficiente pentru ca istoria să rețină că noi nu am întrerupt niciodată comuniunea cu ortodocșii ceilalți din Biserică, viitorii analiști ai mișcării vor putea citi toate documentele noastre ulterioare, ale nepomenitorilor echilibrați, în care am arătat, în primul rând, că *nepomenirea este o atitudine, nu o identitate*, în sensul că *nu substituim denumirea de „nepomenitor” celei de ortodox, ci doar indicăm prin ea modul în care ducem lupta, în mijlocul celorlalți ortodocși*, că suntem deschiși colaborării cu toți cei care doresc să mărturisească, că am refuzat deciziile de la Roman și de la alte astfel de întâlniri ale nepomenitorilor radicali, în care toți cei ce nu întrerupseseră pomenirea erau considerați eretici, că am refuzat să acceptăm că nu mai există har la cei pomenitori și am scris acest lucru în Rezoluția din 2018 (numită o perioadă „proiectul de rezoluție”), *asumată sub semnătură de către părintele Teodor Zisis ca adevăratul manifest ortodox al luptei românești contra ereziei și citită în fața a mii de credincioși de către părintele Maximos Karavas în Duminica Ortodoxiei și primită cu entuziasm de către pleroma greacă*, că am recomandat celor ce nu pot urma preoți nepomenitori să *facă cum îi îndrumă*

*conștiința în privința preoților fără atitudine deschisă antiecumenistă, dar care nu sunt propovăduitori și apărători ai ereziei, și să frecventeze preoți pomenitori care au o mărturisire publică antiecumenistă, lucru decis la Bănceni în 2018, unde noi am insistat asupra aspectului mărturisirii publice a celor care sunt frecventabili, că am scris și am recunoscut că nepomenirea este doar o modalitate de a lupta, cea mai deplină, dar nu unică, și că primim cu bucurie toate formele de mărturisire, acolo unde există. Acest din urmă lucru l-am scris în cele două broșuri referitoare la capcanele nepomenirii (broșura albastră, fără autor) și la identitatea teologică a celor ce țin calea corectă (broșura galbenă). Deschiderea noastră către comuniunea cu cei ce au rămas în pomenire, în condițiile păstrării unei mărturisirii coerente și percutante din partea noastră, a provocat, chiar din partea unor frați creștini nepomenitori echilibrați, unii dintre ei ucenici ai celor doi părinți nepomenitori petiționari, și în anul 2022, când a fost scrisă broșura galbenă, unele comentarii, care au avut nevoie de explicație, despre *riscul de a șterge cu totul linia de demarcație dintre poziția noastră corectă și cea a celor ce nu au făcut încă nimic pe tărâmul apărării dreptei credințe*.*

Dacă toate aceste atitudini ale noastre nu reflectă comuniunea cu restul Bisericii, atâta câtă poate și trebuie să existe în contextul actual, atunci ce altceva era de făcut? Să mergem o zi în nepomenire, și alta în pomenire, pentru a-i satisface pe „puriștii comuniunii necondiționate”, cu cei ce nu au luat nicio atitudine contra ereziei nici după șapte ani?

Procesul de definire a poziției noastre a fost și este unul dinamic și diacronic, exact așa cum a fost și cel de definire a doctrinei Bisericii, care a dat în timp răspunsuri dogmatice sau canonice la diverse probleme ivite de-a lungul istoriei. Din acest motiv, consider că un cercetător onest, care va dori să afle poziția corectă a nepomenitorilor echilibrați, va putea să o înțeleagă dintr-o analiză a tuturor documentelor acestei mișcări, din care va rezulta că a existat o preocupare foarte susținută pentru a ne asuma și elimina unele erori teologice inerente unei astfel de lupte, pentru a asimila cunoștințele teologice practice dobândite pe parcursul luptei, prin punerea în acord a adevărilor teoretice cu situația din teren, așa încât să găsim o cale realistă, care însă să nu prejudicieze adevărul de credință (ce altceva este iconomia pe care o aplicăm de ani de zile?), pentru a elimina anumite inerții ale unora care au preferat despărțirea de lupta corectă decât să accepte că cei ce nu au întrerupt pomenirea sunt și ei ortodocși, că nu toți sunt eretici etc. Cine va dori să știe cine suntem noi și cât de corectă a

fost lupta noastră nu se va putea cantona la un singur document, ci va trebui să le citească pe toate. Aceasta este o cerință minimală a cercetării științifice oneste și serioase.

E uimitor că după șapte ani părinți care au fost în prim-planul luptei pentru definirea corectă a poziției noastre, și, în 2017, au semnat fără reținere documentul pe care îl contestă acum, au uitat cu câte jertfe și cu câtă muncă s-a desfășurat acest proces de precizare în detaliu a căii corecte a Sfinților Părinți, *în acest parcurs de șapte ani care va rămâne referențial pentru toți care vor veni și vor fi obligați de situație să facă ce am făcut noi acum*, în condițiile în care, ne place sau nu, *suntem pionieri ai unei astfel de lupte în Biserica noastră*, neconfruntată până acum cu acest tip de rezistență contra ereziei, specific spațiului bizantin, unde s-au dat marile lupte pentru apărarea Ortodoxiei, atât în primul, cât și în cel de-al doilea mileniu.

Mă întreb cu câți preoți pomenitori au fost acești părinți în comuniune liturgică din 2017 încoace, care să îi primească la slujbă și să nu pomenească ierarhul când au slujit? Pe câți i-au invitat sfințiile lor și i-au acceptat invitația? Cător credincioși le-au recomandat să stea cuminți în parohia lor și să participe la slujbele preoților parohi, indiferent dacă aceia sunt activi antiecumeniști sau nu, pentru a nu se rupe comuniunea? Dacă răspunsul la aceste întrebări retorice e negativ sau măcar nesatisfăcător pentru noile exigențe legate de Rezoluția de la Botoșani, oare nu putem afirma că, *citit și interpretat literal, punctul 10 consfințește o realitate istorică creată de către Patriarhia Română, asupra căreia noi nu am putut interveni în maniera în care sugerează critica acestui punct?* Despre ce comuniune reală și deplină poate fi vorba în România între mărturisitorii nepomenitori și ceilalți credincioși, când, la Orășeni, preoții pomenitori ai MMB nu suferă prezența noastră nici măcar în curtea bisericii proprii, darămite în interiorul acesteia, dacă nu ne lepădăm de mărturisirea noastră și nu reluăm pomenirea, iar pentru a ni se recunoaște dreptul de membri ai adunării parohiale, pe care nu l-am pierdut niciodată și care a fost consfințit de către instanța civilă, prin Decizia civilă nr. 506A/2021 a Tribunalului Botoșani, ni s-a cerut, la data de 16 ianuarie 2022, să semnăm un document de recunoaștere a preotului ecumenist apărător al mitropolitului și al ereziei sale, ca condiție necanonică și nereglementară a permisiunii de a participa la alegerile parohiale, lucru pe care am fost obligați să îl refuzăm, fiind, din acest motiv, evacuați din biserica noastră parohială? Despre ce comuniune între preoți poate fi vorba, când

părintele Ioan Ungureanu are doi frați preoți care nu îi spun nici „La mulți ani!” de anul nou sau „Hristos a înviat!” de Sfintele Paști, darămite să mai mănânce la masa sa sau la masa lor împreună, ca frații și ca preoții? Oare au uitat părinții petiționari că *în Patriarhia Română Ortodoxia și comuniunea liturgică au fost definite în ultimii ani ca fiind centrată strict în jurul pomenirii ierarhului, exact ca la Vatican, unde pomenirea papei e semnul vizibil al unității cultului lor?* Și atunci, o afirmare a comuniune cu aceștia, în maniera în care o sugerează reclamanții punctului 10, nu ar fi chiar și azi o simplă fanfaronadă, de vreme ce astfel de comuniune nu există, nu din pricina noastră, ci din pricina lor, pentru că, la urma urmei, *cei ce au căzut în schismă față de Biserică și adevăr nu suntem noi, ci sunt ei, iar punctul 10 nu face decât să reflecte această tristă realitate?*

Și încă o întrebare esențială, care ne va conduce lin spre următorul punct al demonstrației: *În afară de cei despre care vom vorbi mai jos, cine altcineva ne-a numit vreodată „schismatici” pentru ce am scris în punctul 10 de la Botoșani I, și nu pentru că am întrerupt pomenirea ierarhilor ecumeniști?* Cum eu le-am răspuns în scris tuturor, pot să confirm că nimeni.

Punctul 10 și ruinarea conferinței internaționale de la Bănceni din martie 2018

Critica la adresa punctului 10 de la Botoșani nu este o premieră pentru noi. Dimpotrivă, ea este o reproducere identică a viziunii formulate în martie 2018 de către trei preoți, niciunul semnatar al Rezoluției: ieromonahii Lavrentie Carp, Macarie Banu și Eftimie Mitra.

În martie 2018, după ce devenise clar că lupta antiecumenistă să divizase pe linia aplicării acriviei sau iconomieii, iar unii dintre cei ce fuseseră cu noi la Botoșani nu mai acceptau nici măcar statutul de membri ai Bisericii celor ce nu au întrerupt pomenirea, necum ideea de comuniune cu ei, a avut loc o conferință la Bănceni, la care a fost invitat și profesorul protopresbiter Teodor Zisis.

Cu ocazia acelei conferințe, am expus punctul de vedere al mărturisitorilor români, la care achiesau la acea vreme și unii părinți care cer acum modificarea punctului 10, conform căruia, situația din România este de așa natură, din cauza atașamentului total al ierarhiei față de erezia ecumenistă și a existenței unei

reacții extrem de slabe față de Creta și ecumenism în general, încât *noi, cei din România, nu putem îndemna cu inima deschisă credincioșii să meargă liniștiți la oricare dintre preoții pomenitori, reușind să impunem ideea, pe care au acceptat-o și părinții greci, și unii dintre părinții nepomenitori care critică acum punctul 10, că se poate recomanda fără rezerve doar frecventarea preoților pomenitori care au o mărturisire antiecumenistă publică, lăsându-se la latitudinea conștiinței credincioșilor frecventarea sau nu a preoților pomenitori letargici sau lacși din punctul de vedere al atitudinii față de erezie și recomandându-se fără echivoc nefrecventarea apărătorilor, adeptilor și propovăduitorilor ereziei, fie ei ierarhi sau preoți*. De asemenea, dat fiind că și numărul celor ce au o mărturisire publică este foarte redus, s-a căzut de acord ca noi, în România, să îi îndemnăm pe oameni să facă ce îi îndeamnă conștiința, *după ce află ce fel de cuget are preotul pe care intenționează să-l frecventeze, fără a-i încuraja să meargă la preoți pomenitori al căror cuget este neștiut public, dar și fără a-i condamna dacă o fac*. Ani de zile unii dintre părinții care critică acum punctul 10 au achiesat din toată inima la această limitare coerentă și corectă teologic a comuniunii.

În timpul acelei conferințe, cei trei preoți mai sus pomeniți, părinții Lavrentie, Macarie și Eftimie, care, la acel moment alcătuiau un grup *ad hoc*, dizolvat ulterior, după câte se pare, au prezentat un „rechizitoriu” la adresa noastră, acuzându-ne că suntem schismatici, pentru că am formulat și asumat punctul 10 al Rezoluției de la Botoșani.

Din discuțiile care au urmat în conferință, s-a înțeles că acuza era nefondată, iar că practica pe care o propuneau cei trei preoți nu era nici conformă cu ce susțineau ei, nici cu realitățile din România.

Ieromonahul Lavrentie Carp a susținut atunci niște argumente, pe care le-a susținut și cu alte ocazii, care *diluau la maximum acțiunea de nepomenire, făcându-o cam la fel de eficientă și de importantă ca și inacțiunea totală*. Din unele informații pe care le-am primit, dar pentru care nu garantăm că sunt sau nu corecte, ar rezulta că părintele Lavrentie și-ar fi păstrat o perioadă uceniciei de la Mănăstirea Sfinții Trei Ierarhi, pe care înțeleg că îi spovedește în continuare, sau i-a spovedit o perioadă după întreruperea pomenirii, ceea ce ne duce cu gândul la un tratament preferențial acordat de către mitropolitul Teofan, care, din câte știm, nu a luat nici măsuri punitive contra sfinției sale, deși e nepomenitor de cel puțin șase ani. Astfel de tratament, dacă este real, îi poate înlesni părintelui Lavrentie comuniunea liberă cu preoții pomenitori, dar el reprezintă o derogare

de care ceilalți preoți nepomenitori nu beneficiază.

Ieromonahul Macarie Banu ne-a vorbit la Bănceni despre slujbe pe care le ține în zona în care activează împreună cu preoții pomenitori, fără însă a reaminti natura relației pe care o are cu episcopul locului, despre care ne-a vorbit, în puținele întâlniri pe care le-am avut cât am fost în comuniune și împreună-sfățuire, și care, dacă sunt adevărate, l-ar putea determina pe episcop să facă o derogare, pe care ceilalți episcopi nu o fac față de aceste conslujiri. *Părintele Macarie nu a explicat cum se împacă această deschidere a sfinției sale spre o comuniune totală și necondiționată cu preoții pomenitori cu relatările pe care ni le-a făcut în 2016, din care am înțeles că ucenicii sfinției sale se spovedesc la icoană în fiecare zi, primesc dezlegarea de păcate de la părintele printr-un apel telefonic și se împărtășesc singuri cu Sfinte Taine conservate într-un termos.* Nu este clar nici până acum nici cât din poziția sfinției sale este motivată teologic sau personal, de exemplu, de ura viscerală pe care i-a manifestat-o defunctului părinte Antim Gădioi, sau de frustrarea că nu a fost implicat, pentru că se retrăsese deja dintre noi, în proiectul Botoșani I. *Nici pentru faptul că sfinția sa are comuniune deschisă cu pomenitorii, dar comuniune aproape inexistentă cu noi, mărturisitorii ortodocși recunoscuți de întreaga lume ortodoxă luptătoare ca echilibrați, nu găsim explicații foarte temeinice.* Vom fi fiind noi, cu punctul nostru 10, mai culpabili decât pomenitorii, cu toate textele lor de la Creta, de la Chieti, de la Toronto, de la Porto Alegre, de la Busan, de la Karlsruhe, de la Harare, de la Ravenna? *E posibil ca cei ce sunt ortodocși în ochii părintelui profesor emerit doctor Teodor Zisis, care a avut acces în traducere la textul de la Botoșani I, al duhovnicului Maximos Karavas, să fie eretici pentru părintele Macarie Banu, sau pentru părintele Eftimie Mitra, sau pentru părintele Lavrentie Carp?*

Părintele Eftimie Mitra era, la momentul conferinței de la Bănceni, probabil este și acum, preot pomenitor, motivându-și opțiunea prin aserțiunea că defunctul episcop Gurie nu ar fi fost semnatar în Creta și ar fi avut cuget ortodox, deși îl invita frecvent la Deva pe arhiecumenistul Zaharia Zaharou, care, cu ocazia unei astfel de conferințe, a condamnat aspru nepomenirea, apărând erezia ecumenistă[2]. După ce ne-a condamnat aspru ca schismatici pentru punctul 10, părintele Eftimie a refuzat să participe la conslujirea la Bănceni cu episcopul Longhin, cu părintele Zisis și cu preoții nepomenitori din România, motivând că s-a trezit târziu și nu a mai ajuns la slujbă, ceea ce a antrenat umorul părintesc și plin de iubire al marelui profesor de teologie, care, la masa comună, l-a invitat pe

părintele Eftimie să binecuvânteze masa, trimițând prin acest gest la cuvântul Sfântului Teodor Studitul, care spune că preotul care pomenește episcopul său eretic poate fi chemat la binecuvântarea mesei, dar nu la cina euharistică. Știu acest episod din relatările părinților, deoarece personal am părăsit după prima zi acea conferință, profund dezgustat de felul în care lupta noastră a fost batjocorită exact pe aceeași temă pe care discutăm acum.

Nu putem să nu observăm, în aceste condiții, o discrepanță vizibilă între afirmațiile acestor trei părinți și practica sfinților lor, ceea ce întărește poziția noastră că, în contextul românesc, punctul 10 nu reflectă în niciun fel vreo aplecare schismatică a noastră, ci o realitate aflată în plină dinamică.

Tot aici trebuie să amintim și de atitudinea extrem de radicală a ieromonahului Paisie de la Vrancea, care, atunci când a aflat că unul dintre părinții nepomenitori are duhovnic preot pomenitor, a refuzat orice comuniune cu acesta până când nu se va desface de legătura cu duhovnicul său, *care este un notoriu preot antiecumenist, cunoscut printr-o poziție clară și publică contra ereziei, chiar dacă este pomenitor*. Părintele respectiv și-a păstrat duhovnicul după sfătuirea cu noi, care l-am îndemnat să facă acest lucru. Este acest sfat unul specific unora cu mentalitate schismatică? Dacă nu avem astfel de mentalitate, cum am fi emis o rezoluție schismatică?

Și atunci, de unde deodată preocuparea aceasta față de punctul 10 de la Botoșani?

În ce măsură e posibilă acum comuniunea cu cei ce nu au întrerupt pomenirea?

Comuniunea este o relație ce implică cel puțin doi parteneri. Prin urmare, cel mai simplu răspuns la această întrebare este că este posibilă comuniunea cu cine dorește să aibă comuniune cu noi. Ceea ce înseamnă că, cu excepțiile notabile, comuniunea este posibilă în acest moment cu foarte puțini dintre preoții pomenitori, mai ales dintre cei cu cugetul ortodox, care își asumă riscurile acesteia, în condițiile în care marea majoritate a preoților nu acceptă, fie din convingere, fie din frică, să aibă de-a face cu noi, cei ce luptăm în ultimii ani prin nepomenire contra ereziei.

De ani de zile noi afirmăm că nu îi considerăm eretici decât pe cei ce împărtășesc, mărturisesc și apără erezie ecumenistă și pe ierarhii eretici. Consecvenți acestui punct de vedere corect, care reflectă canonul 3 al Sfântului Atanasie cel Mare[3], am afirmat că Tainele pe care le fac preoții pomenitori sunt valide, că lucrările se fac prin ei și chiar prin ierarhii eretici, pentru bunul mers al Bisericii lui Hristos, chiar dacă ierarhii ecumeniști și preoții care propovăduiesc deschis erezia lor nu sunt frecventabili și sunt decăzuți în fața lui Dumnezeu. *Tainele nu pot fi întinate de lucrarea acestora, așa cum delira adunarea de la Roman în 2018, însă, prin refuzul comuniunii cu ei, nu necinstim, nici nu respingem lucrările lor harice, nici nu ne manifestăm vreo lipsă de comuniune cu restul pleromei ortodoxe, ci doar le arătăm preoților respectivi că nu suntem de acord cu erezia lor și cu atitudinea pe care o au față de propovăduirea acesteia. Tot astfel trebuie înțeleasă și reticența de a primi sfintele Taine sau anaforă sau aghiazmă din mâinile lor, nu ca pe o batjocorire a acestor lucrări harice sau ca pe vreo despărțire de restul credincioșilor din Biserică, ci ca pe o dorință de a nu avea comuniune cu preoții respectivi și cu erezia propovăduită și/sau apărută de acei preoți și/sau cu atitudinea acestor clerici față de lupta contra ereziei ecumeniste.*

Același lucru este valabil și în situația în care vreunul dintre nepomenitori are o reticență în a participa la slujbele pomenitorilor, de a lua aghiazma sau anafora pe care ei o fac. *Dacă un astfel de creștin nu refuză aceste lucrări harice din mâna unor preoți pomenitori din pricină că le-ar considera invalide sau întinate de erezie sau pentru că s-ar considera diferit de poporul ortodox, pentru că, dacă ar face asta, ar greși, înseamnă că nu le ia doar pentru că nu este de acord cu atitudinea de lașitate sau ignorantă a preoților. Asta nu înseamnă schismă, ci o atenționare față de preoții care sunt puși în situația de a fi refuzați când oferă creștinilor serviciile lor religioase.* Din acest motiv a spus Sfântul Teodor Studitul că preotul pomenitor nu poate fi primit decât la binecuvântarea mesei, nu la potir. Era Sfântul Teodor în schismă pentru că nu avea comuniune cu pomenitorii? Disprețuia el Tainele preotului pomenitor? Bineînțeles că nu. Dacă îl cheamă să binecuvânteze masa înseamnă că îi recunoaște preoția și capacitatea de a binecuvânta și masa cea mistică, Sfânta Euharistie, dar dorește să îl atenționeze cu privire la faptul că nu își face datoria. Dacă un nepomenitor refuză să participe la slujba unde este pomenit ierarhul pe care el nu îl pomenește de ani de zile, preferând o slujbă unde numele aceluia nu se aude, asta nu înseamnă că este schismatic, ci că e consecvent cu mărturisirea sa, chiar dacă preotul care îl pomenește are un cuget ortodox. Disconfortul psihic pe care omul îl are față de

pomenirea ierarhului eretic nu înseamnă schismă. Lucrurile acestea trebuie înțelese mult mai profund decât o fac declarațiile simpliste.

Atât timp cât noi am afirmat de ani de zile, cu toate costurile pe care le-am plătit sub forma urii desăvârșite a celor extremiști, că Tainele celor ce pomenesc nu sunt invalide, că ei înșiși nu sunt eretici dacă nu propovăduiesc erezia, înseamnă că am afirmat comuniunea reală cu ceilalți din Biserică, în măsura în care se poate, în condiții de erezie. A predica o comuniune necondiționată înseamnă a nu înțelege în niciun fel motivele pentru care am intrat în luptă și adevăratul scop al acesteia.

Același lucru este valabil și despre disponibilitatea de a sluji cu cei ce încă nu au întrerupt pomenirea, cu condiția firească ca, pe parcursul conslujirii, să nu se pomenească numele ierarhului. Dacă există preoți pomenitori care ar dori să facă acest lucru, tot ce au de făcut este să îi contacteze pe preoții nepomenitori și să îi primească la slujbe sau să vină ei la slujbe. Iar *dacă nu o fac, înseamnă că noi suntem în schismă, sau că ei sunt în schismă față de adevărul de credință?* Această disponibilitate înseamnă că am afirmat comuniunea reală cu ceilalți din Biserică, în măsura în care se poate în condiții de erezie.

Epilog

Luând în calcul toate cele spuse până acum, rezultă că nu este necesară nicio corectare a Rezoluției de la Botoșani I. Acest lucru ar fi și imposibil după șapte ani, dat fiind numărul de materiale în care a fost reprodușă. Rezoluția de la Botoșani, cum am afirmat deja, a fost tradusă în greacă așa cum este și a fost arătată partenerilor noștri greci, părintelui Zisis, care nu a manifestat niciun fel de îngrijorare că ea ar însemna vreun semn de schismă, așa cum ilustrul profesor nu a manifestat nicio astfel de precupare nici după discuțiile noastre de la Bănceni din 2018, ca dovadă că a onorat cu prezența sinaxa Botoșani II, fiind la curent și cu conținutul declarației emise acolo.

Dacă există o preocupare pentru ce va spune istoria despre noi, cred că o simplă lectură a acestui material va reuși să explice plenar toate aspectele care ar putea fi neclare cu privire la sinaxa Botoșani I. Cu acordul părinților care au rămas în

comuniunea noastră și în sfătuirea noastră de la început și până acum, punerea acestui text pe siteul *Mărturisirea Ortodoxă* ar fi suficientă pentru istorie.

Conferința de la Botoșani din 2017 înseamnă un moment astral al luptei contra ereziei ecumeniste în România, în care, dincolo de textul propriu-zis al rezoluției, s-au întâlnit pentru ultima oară, în același cuget ortodox, toți cei ce au pornit la același drum cu un an înainte. Mulți dintre cei ce au fost atunci acolo spun că sinaxa a fost binecuvântată de Duhul Sfânt și duc dorul acelor vremuri de pace și de frățietate, mai ales după ce au nimerit în diverse comunități măcinate de un duh schismatic al continuei răzvrătiri și a căutărilor fără sens. A propune o corectare a rezoluției aceluia moment extraordinar pentru a da satisfacție câtorva care nu au considerat de cuviință să se implice atunci, ci au preferat să comenteze pe margine, înseamnă a desconsidera un efort internațional făcut atunci de către o mie de mărturisitori, de către zeci de preoți care au avut ocazia să se pronunțe pe fiecare punct din acea rezoluție, în cadrul consultărilor preliminare care au avut loc și au avut și opțiunea de a nu semna documentul, dacă nu erau de acord cu el.

Nu în ultimul rând, atrag atenția că a cădea în capcana modificării punctului 10, sub pretextul că ar părea a fi schismatic, înseamnă a recunoaște ideea falsă de altfel că din 2017 până acum noi, semnatarii rezoluției de la Botoșani, suntem în schismă, ceea ce ar antrena și o recunoaștere a faptului că cele mai multe caterisiri pronunțate contra părinților sub acuza de schismă ar fi adevărate. Cine își dorește oare o astfel de mistificare a realității și o atragere a noastră, a tuturor, în astfel de capcană?

Realitatea este că punctul 10 nu este schismatic, nici întreaga rezoluție de la Botoșani, motiv pentru care nu se impune punerea lor în discuție în niciun fel.

Teolog Mihai-Silviu Chirilă

[1]

<https://www.marturisireaortodoxa.ro/parintele-antim-gadioi-adera-fara-rezerva-la-doctrina-adunarii-de-la-roman-din-2018-intrerupand-comuniunea-cu-aproape-toata-ortodoxia/>.

[2]

<https://www.marturisireaortodoxa.ro/arhimandritul-zaharia-zaharou-recunoaste-c-a-lupta-contra-ecumenismului-ii-terorizeaza-pe-sustinatorii-ereziei/>.

[3]

<https://www.marturisireaortodoxa.ro/canonul-sfantului-atanasie-cel-mare-despre-reprimirea-celor-ce-nu-s-au-facut-partasi-eresului-de-bunavoie/>. În *Pidalion*, *canonul este numerotat ca fiind al doilea*.